

Bilag: Akademikernes bemærkninger og forslag til hjælpepakker som følge af COVID19

Den 20. marts 2020
 Sagsnr. S-2012-691
 Dok.nr. D-2020-7153
 sf/st

Regeringen og Folketingets partier har iværksat en række initiativer for at holde hånden under lønmodtagere og virksomheder, så dansk økonomi har et godt afsæt for hurtigt at få hjulene i gang igen efter krisen.

Der er tale om rigtig gode og vidtgående aftaler, som Akademikerne bakker op om. Nedenfor er Akademikerne umiddelbare bemærkninger og forslag til justeringer og mulige tilføjelser, som vil kunne indgå i det videre arbejde. Dels ift. at implementere de allerede indgåede aftaler, dels som inspiration til mulige fremtidige initiativer.

Vedr. dagpenge

- Det er positivt, at dagpengene sættes i bero i perioden 9. marts til 9. juni 2020, så de ikke tæller med i den 2-årige dagpengeperiode. Det er i aftalen dog uklart, om dette også gælder supplerende dagpenge – hvilket vurderes hensigtsmæssigt, at den også gør. Tilladelsen til at drive virksomhed som bibeskæftigelse giver i dag alene ret til supplerende dagpenge i 30 uger. Det foreslås derfor, at 'ugeklippene' ligeledes fastfryses midlertidigt.
- Et muligt næste skridt kunne være, at små selvstændige og freelancere får mulighed for i denne krisetid at trykke helt på pauseknappen og gå midlertidigt på dagpenge uden lukning af CVR-nummer.
- Der kan være behov for, at mulighederne for at ændre selvstændig hovedbeskæftigelse til selvstændig bibeskæftigelse gøres bedre. I dag kræves der således et års lønmodtagerarbejde (i særtilfælde dog kun et halvt år). Endvidere bør kriterierne for godkendelsen af bibeskæftigelse ændres. I dag ses der på antallet af lønmodtagertimer indenfor en vis periode. I stedet kan man fx midlertidigt gå tilbage til den tidligere individuelle vurdering.

Vedr. sygedagpenge

- Selv om aftalen rummer hjælp til sygedagpengemodtagerne, så ligger der tilsyneladende en problematik, der handler om revurderingen og forlængelsesreglerne. Revurdering og eventuel forlængelse bygger normalt på, at man har ret til forlængelse, fx når man venter på en konkret behandling, og der ud fra den kan sættes en konkret dato på, hvornår man vil være raskmeldt (fx ved en knæ- eller hofteoperation).

Så i nogle situationer vil det ikke være nok med en tre måneders forlængelse, for hvis den fx udløber den 10. juni og man har fået udskudt sin operation på ubestemt tid og derfor ikke kan sætte en dato for raskmelding, så kommer man i klemme.

- Der bør i implementering af dagpengeløsningen være opmærksomhed på, at der ikke reelt lukkes ned for den aktivitet, der trods alt fortsat må være. Fx kan praktiserende fysioterapeuter stadig have kritiske patienter, som skal behandles, og de vil dermed fortsat arbejde et mindre antal timer ugentlig, selvom der i øvrigt er lukket ned. Denne udfordring kan fx løses ved, at man både kan få dagpenge og samtidig tjene penge i sit CVR uden modregning op til en grænse, svarende til f.eks. 8-10 timer.

Vedr. kompensation

- Generelt vil det være hensigtsmæssigt, at det ikke bliver unødigt vanskeligt og bureaukratisk at søge ordningerne og dokumentere, at man er berettiget. Aftalerne og de politiske meldinger lægger op til en tillidsbaseret tilgang, hvor man dog selvfølgelig sikrer sig mod misbrug. Dette er et vigtigt signal.
- Det er yderst positivt, at staten støtter virksomheder, der ikke afskediger med et løntilskud til de ansatte. Normalt giver lønmodtagerarbejde, hvortil der ydes tilskud, ikke rettigheder i dagpengesystemet (optjening til ret til dagpenge, sygedagpenge, barselsdagpenge, efterløn, favorable efterlønsrettigheder, skattefrie præmier mv.). Det bør følgelovgivningen sikre ikke bliver et problem i den nuværende situation.
- Det fremgår af aftalen, at: "Virksomheden må maksimalt have 10 fuldtidsansatte". Det kan evt. præciseres, at der er tale om helårsværk, eksklusive elever og barselsvikarer."
- Det er uklart, om kombinatører (personer, der både har selvstændig og lønindkomst) uden CVR er inkluderet på samme vis som selvstændige og freelancere i den foreslåede støtteordning. Denne gruppe tæller bl.a. momsfrigitte virksomheder såsom foredrags- og undervisningsvirksomhed samt de kunstneriske virksomheder og personer, der kombinerer selvstændig virksomhed med et deltidsjob.
- I "Midlertidig kompensationsordning for selvstændige" fremgår det - både for selvstændige med og for selvstændige uden CVR-nr., at der kun kan ydes støtte, hvis omsætningen hhv. B-indkomsten er på mindst 15.000 kr. om måneden.

Der er et stort antal "Freelancere", som kombinerer deres arbejdsliv med beskæftigelser af begge typer, og som med den beskrevne betingelse ikke vil kunne få støtte hverken fra den ene eller den anden ordning på trods af, at de mister - alt andet lige - pæne indtægter. Mange af dem står måske ovenikøbet i en situation, hvor de også

mister indtægter fra almindeligt deltidslønmodtagerarbejde. Det foreslås derfor, at indtægterne ses i sammenhæng, således som det også er tilfældet i arbejdsløshedsforsikringslovgivningen.

- Det er forsat uklart hvem der helt præcis er dækket af ordningerne. Er en klinik med flere, der alle er ansat som direktør i deres eget driftsselskab, dækket at lønkomensation? Det kunne fx være kiropraktorklinikker. Teknisk set er de jo direktører og ikke funktionærer. Det vil være hensigtsmæssigt, at det bliver præciseret. Et andet eksempel kunne være provisionslønnede tandlæger. Er de dækket ind? Privat tandlægepraksisvirksomhed er indskrænket til et absolut minimum, hvorfor der ikke er indtjening for de ansatte tandlæger.

Vedr. studerende

- Det er meget positivt, at studerende ligeledes modtager en meget betydelige håndsrækning som følge af aftalen. Ud fra teksten, kan det imidlertid virke som om, at hjælpen til de studerende beror på, om den pågældende er låneberettiget. Pt. er det formuleret sådan, at det er man, hvis man er SU-modtager – og ikke studerende som sådan. Det vil være hensigtsmæssigt at få afklaret i lovteksten. Det vurderes, at det vil være hensigtsmæssigt, at kriteriet er bygget op omkring studieaktivitet – og ikke om den enkelte fortsat er berettiget SU.
- Der gøres opmærksom på, at i et jobmarked, der gået i stå, står udenlandske studerende i Danmark i en vanskelig situation. De skal efter gældende regler arbejde 10 timer om ugen for at kunne fastholde deres SU. Nogle af dem bliver nu afskediget eller sendt hjem uden løn, og de er dermed de facto ikke i stand til at arbejde, som det kræves. I den nuværende situation kan det være vanskeligt at finde et nyt job. Det er dog muligt, at udenlandske studerende i denne tid i stort omfang tager tilbage til deres hjemland, hvormed udfordringen kan være mindre.

Vedr. faste udgifter

- Det er meget positivt, at det er muligt delvist at få dækket faste udgifter. Det er dog uklart, hvad "udgifter" i denne sammenhæng kan inkludere. Det foreslås, at der anlægges en bred definition, så fx ikke kun husleje, fællesudgifter, bil, fast forbrug dækkes - men også fx hvad en arkitekt har haft udgifter til en underentreprenør i forbindelse med fx projekteringen af et byggeri. Eller hvad en designer i forbindelse med et indretningsprojekt har indkøbt og betalt af materialer eller udstyr og møbler, og hvor projektet afbrydes.

Andre opmærksomhedspunkter

- I forbindelse med tidligere kriser er der eksempler på, at nogle har oplevet at komme i klemme i forbindelse med, at de viser samfundssind og indgår frivillige aftaler om nedsat arbejdstid for at undgå fyringer. Hvis de så alligevel bliver fyret på et senere tidspunkt i forløbet, så har de oplevet at få karantæne i dagpengesystemet, fordi de ikke har haft deres opsigelsesperiode, og derfor selv skal betale i form af en karantæne. Det bør sikres, at man ikke pålægges karantæne, hvis man indgår en aftale om arbejdstidsnedsættelse, med forkortet varsel, for at redde arbejdspladser og undgå fyringer.
- Regeringens anbefalinger er rettet mod at mindske kontakten mellem mennesker. For en del selvstændige giver det særlige udfordringer – fx tandlæger, psykologer, speciallæger, kiropraktorer, fysioterapeuter, ergoterapeuter etc. Det kan betyde, at der kun gennemføres kritisk behandling. En lang række praksisoverenskomster indeholder fx i dag ikke dækkende bestemmelser om mulighed for telebehandling eller anden behandling, som ikke nødvendiggør fysisk kontakt. Der er derfor behov for, at alle parterne anlægger en mere fleksibel tolkning og er åbne for yderligere muligheder. Lønkompen-sationsmodellen skal herudover skrues sammen på en måde, så den dækker alle.
- Vilkårene for de løstansatte/selvstændige er usikre og svære at definere. Løstansatte og selvstændige kan komme i klemme mellem forskellige myndigheder, som ser forskelligt på, om den enkelte defineres som selvstændig eller som løstansat/lønmodtager. Betaler man skat og moms som selvstændig, kan man pludselig ikke få dagpenge som løstansat/lønmodtager osv. Dette problem vil kunne blive forøget i den aktuelle krise, fordi der vil være ekstra mange gråzoner.